

Dorota Wierzbicka-Próchniak*
Biblioteka Główna
Uniwersytet Opolski

OBECNOŚĆ W INTERNECIE BIBLIOGRAFICZNYCH BAZ DANYCH TWORZONYCH PRZEZ BIBLIOTEKI NA PRZYKŁADZIE SYSTEMU INFORMACYJNO-WYSZUKIWAWCZEGO „PEDAGOG”

[ONLINE VISIBILITY OF DATABASES COMPILED BY LIBRARIES:
EXAMPLE OF “PEDAGOG” INFORMATION SYSTEM]

Abstrakt: Artykuł zawiera analizę treści informacji znajdujących się w Internecie, które dotyczą systemu informacyjno-wyszukiwawczego PEDAGOG, tworzonego przez pracowników Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego. Znaczącą rolę w promowaniu i określaniu znaczenia danego serwisu w sieci www, w tym również bibliograficznych baz danych tworzonych przez biblioteki, odgrywają odnośniki od innych stron internetowych. Analiza ma na celu przede wszystkim określenie „ukrytej” obecności PEDAGOGA w Internecie przez ocenę hiperłączy pochodzących od innych stron internetowych, jak również omówienie treści informacji o PEDAGOGU, znajdujących się w sieci www.

BAZA BIBLIOGRAFICZNO-ABSTRAKTOWA – E-OBECNOŚĆ – HIPERŁĄCZE – INTERNET – „PEDAGOG”

Abstract: The paper presents the outcome of the analysis focused on the Internet information related to PEDAGOG - information system conceived by the Staff of the Main Library of the University of Opole. An important role in promoting and determining the value of a given web service, including bibliographic databases created by libraries, is to attribute to hyperlinks leading to those services from other areas of the web. The analysis is aimed at, first of all, defining the “hidden” e-presence of PEDAGOG by means of assessing the hyperlinks redirecting Internet users to it from other web pages, as well as at describing the content of information about PEDAGOG disseminated throughout the Web.

ANNOTATED BIBLIOGRAPHIC DATABASE – E-PRESENCE – HIPERLINK – INTERNET – „PEDAGOG”

*

* *

* Mgr DOROTA WIERZBICKA-PRÓCHNIAK, młodszy bibliotekarz w Oddziale Informacji Naukowej Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego; absolwentka informacji naukowej i bibliotekoznawstwa (Uniwersytet Jagielloński) i Studium Pedagogicznego UJ; członek Koła Bibliotek Naukowych w Opolu przy Zarządzie Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Opolu. Dwie najważniejsze publikacje: (2009) *Pierwsza polska platforma książek elektronicznych w wersji dla bibliotek – opis i ocena po roku funkcjonowania*, dok. elektr. „EBIB. Materiały Konferencyjne” nr 20. <http://www.ebib.info/publikacje/matkonf/mat20/szewczyk.php> [współaut.: D. Szewczyk-Kłós]; (2007) *Rola serwisu internetowego w promocji działalności towarzystw bibliofilskich*. „Przegląd Biblioteczny” nr 4, s. 652–662. E-mail: dwierzbicka@uni.opole.pl

[DOROTA WIERZBICKA-PRÓCHNIAK, librarian at the Department of Scientific Information, Main Library of the University of Opole; MA in LIS (Jagiellonian University); diploma of the JU School of Pedagogy; member of the Polish Librarians’ Association, Opole Branch, Section of Research Libraries. Two the most important publications: *Pierwsza polska platforma książek elektronicznych w wersji dla bibliotek – opis i ocena po roku funkcjonowania* [The First Polish E-Book Platform Adapted for Libraries – Description and Evaluation at the End of the First Year of Operation], doc. online. „EBIB. Materiały Konferencyjne” nr 20. <http://www.ebib.info/publikacje/matkonf/mat20/szewczyk.php> [co-author: D. Szewczyk-Kłós]; (2007) *Rola serwisu internetowego w promocji działalności towarzystw bibliofilskich* [Role of Home Website in the Promotion of Activities Carried out by Bibliophiles’ Societies]. „Przegląd Biblioteczny” nr 4, s. 652–662, E-mail: dwierzbicka@uni.opole.pl]

WPROWADZENIE

Tworzące się społeczeństwo informacyjne wymaga od swoich członków umiejętności wyszukiwania i zdobywania informacji. Gwałtowny rozwój techniki informatycznej spowodował pojawienie się zjawiska wykluczenia cyfrowego. Odnosi się ono zarówno: „do grup społecznych, pozbawionych dostępu do nowoczesnej infrastruktury informatycznej (...), ale także (...) dokumentów. O ile jednak w przypadku ludzi czynnikiem decydującym o wykluczeniu to dostęp do globalnej sieci teleinformatycznej jest, to w przypadku dokumentów istotna jest ich dostępność w tejże sieci” [Gawrysiak 2006, s. 111]. W obecnych czasach mamy do czynienia z jednej strony z nadmiarem dostępnych informacji, natomiast z drugiej z wieloma narzędziami ułatwiającymi jej selekcję. Należą do nich m.in. bibliograficzne i bibliograficzno-abstraktowe bazy danych, dostępne w sieci www. Analogicznie do swoich „papierowych” odpowiedników, obejmują one piśmiennictwo z określonej dziedziny wiedzy. Są to w dużej mierze tematyczne zestawienia dokumentów piśmienniczych. Ich twórcy analizują piśmiennictwo, wychwytyjąc co wartościowego i nowego ukazało się na dany temat. Niektóre z nich, podobnie jak bibliografie adnotowane, zawierają informacje o treści każdej z publikacji. Jadwiga Sadowska z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego, analizując rozwój bibliografii dziedzinowych w ostatnich kilkunastu latach zauważyła, że:

Od lat 90. bibliografie dziedzin i zagadnień w Polsce zaczynają powoli przekształcać się w bazy danych, co jest skutkiem upowszechniania się techniki komputerowej. Rozwój technologii ma wpływ na kształt i zawartość opisów bibliograficznych, opracowanie rzeczowe dokumentów oraz postać bibliografii, a w dalszej kolejności na organizację prac nad bibliografiami. [...] Dotyczyły one [zmiany] także organizacji pracy nad bibliografiami – w XX wieku nasilił się proces przechodzenia od pojedynczego autorstwa [...] przez autorstwo instytucjonalne pojedynczych bibliotek, towarzystw, instytutów do zaangażowania wielu instytucji pokrewnych [Sadowska 2009, dok. elektr.].

Autorka wyróżniła trzy etapy rozwoju bibliografii dziedzinowych:

- pierwszy: przechodzenie od drukowanej bibliografii dziedzinowej do bibliograficznych baz danych, współistnienie obu wersji jednej bibliografii jednocześnie, np. *Polska Bibliografia Bibliologiczna*, *Polska Bibliografia Wojskowa*, *Polska Bibliografia Lekarska*, *Polska Bibliografia Literacka*, *Bibliografia Geografii Polskiej*, *Bibliografia Historii Polskiej*,
- drugi: powstawanie baz bibliograficznych lub bibliograficzno-abstraktowych, współtworzonych najczęściej przez wiele instytucji i nie posiadających drukowanego odpowiednika, np. EDUKACJA, BazTech,
- trzeci: powstawanie baz bibliograficznych i bibliograficzno-abstraktowych, które zawierają odnośniki do baz pełno tekstowych, np. DOAJ – Directory of Open Access Journals [Sadowska 2009, dok. elektr.].

Współcześnie członkowie społeczeństwa są w coraz większym stopniu przyzwyczajeni do poszukiwania informacji nie za pomocą tradycyjnych źródeł, lecz Internetu. W to coraz bardziej powszechne przyzwyczajenie wpisuje się system informacyjno-wyszukiwawczy PEDAGOG, który jest bazą bibliograficzno-abstraktową nie posiadającą swojego drukowanego odpowiednika. Jednak nie wystarczy „pojawić się” w sieci www. Trzeba w niej „zaistnieć”. Informacja w Internecie nie może być zatem trudna do wyszukania. W tym artykule przeprowadzono analizę ilości i jakości treści www dotyczącej PEDAGOG, dla sprawdzenia, jak bardzo system jest „widzialny” w sieci.

SYSTEM INFORMACYNO-WYSZUKIWAWCZY „PEDAGOG”

W 1993 r. pracownicy Oddziału Informacji Naukowej Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego rozpoczęli prace nad budową systemu informacyjno-wyszukiwawczego PEDAGOG. Zawarte w nim materiały datowane są od 1990 r. Początkowo pod względem treściowym obejmował on wiadomości z zakresu pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej. W 1996 r. poszerzono bazę o dwa nowe profile tematyczne: wychowanie przedszkolne i edukację wczesnoszkolną. Twórcy systemu przygotowali również zestaw słów kluczowych, ułatwiający wyszukiwanie literatury. Dokumenty gromadzone w PEDAGOGU opracowywane są z autopsji. Podstawę tego zbioru stanowią książki, artykuły z czasopism, akty prawne, prace doktorskie i habilitacyjne, referaty z konferencji naukowych oraz inne dokumenty w języku polskim lub przetłumaczone na ten język.

Celem stworzenia systemu była chęć wyjścia naprzeciw zapotrzebowaniu na informacje z zakresu pedagogiki opiekuńczej, specjalnej, resocjalizacyjnej, społecznej, andragogiki oraz wychowania przedszkolnego i kształcenia dzieci w okresie wczesnoszkolnym [Matwiejczuk, Okoń 2002, s. 7-9].

Baza bibliograficzno-abstraktowa PEDAGOG dostępna jest w Internecie bezpośrednio ze strony Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego. Można przeszukiwać jej zasoby za pomocą systemu katalogowego Aleph, uwzględniającego PEDAGOGA jako jedną z baz do przeszukiwania, obok katalogu Biblioteki Głównej i katalogów pozostałych bibliotek należących do sieci Uniwersytetu Opolskiego. Dzięki temu dostępna jest nie tylko dla użytkowników biblioteki, ale dla każdego, kto jest zainteresowany tą tematyką. Jednak by wszyscy, którzy poszukują informacji bibliograficznych z pedagogiki, dowiedzieli się o istnieniu bazy PEDAGOG, musi być ona między innymi widoczna w sieci www. Jedną z najlepszych form promocji w przypadku tematycznych baz bibliograficznych wydają się odnośniki od innych stron internetowych. Zainteresowani nie będą poszukiwali potrzebnych im źródeł informacji tylko za pomocą wyszukiwarek. Chcąc mieć pewność co do wartości danej bazy bibliograficznej, poszukują ich również za pomocą stron internetowych, przykładowo przez serwis biblioteki macierzystej uczelni. W następnym podrozdziale scharakteryzowano treści dotyczące systemu informacyjno-bibliograficznego PEDAGOG, które znajdują się w Internecie, by przekonać się, w jaki sposób jest on promowany w sieci www.

„PEDAGOG” W INTERNECIE

14 marca 2010 r. przeprowadzono analizę treści poświęconych systemowi informacyjno-wyszukiwawczemu PEDAGOG, które znajdują się w Internecie. Wykorzystano w tym celu wyszukiwarkę Google, gdyż jest to obecnie najpopularniejsza wyszukiwarka internetowa w Polsce [Koryszewski 2009, dok. elektr.]. Zatem potencjalni użytkownicy bazy, poszukując informacji bibliograficznych związanych z pedagogiką, najprawdopodobniej wykorzystają do tego tę właśnie wyszukiwarkę. W celu otrzymania listy wyników przeznaczonych do analizy zadano następujące zapytania wyszukiwawcze:

- „Pedagog” and „baza bibliograficzna”,
- „Pedagog” and baza bibliograficzno-abstraktowa,
- „Pedagog” and system informacyjno-wyszukiwawczy.

Zbudowane w ten sposób zapytania ograniczyły wyniki wyszukiwania przede wszystkim do bazy PEDAGOG, wykluczając w znacznej mierze odpowiedzi związane w jakikolwiek sposób z szeroko rozumianymi pojęciami pedagogiki i pedagoga. W następstwie otrzymano następującą liczbę odpowiedzi:

- na zapytanie „Pedagog” and „baza bibliograficzna” – 257 wyników,
- na zapytanie „Pedagog” and baza bibliograficzno-abstraktowa – 171 wyników,
- na zapytanie „Pedagog” and system informacyjno-wyszukiwawczy – 137 wyników.

Uzyskane w ten sposób wyniki wyszukiwawcze można podzielić na następujące kategorie:

- linki polecające do bazy PEDAGOG, które znajdują się na różnego rodzaju stronach www,
- informacje bibliograficzne oraz pełne teksty artykułów, poświęconych bazie w całości lub we fragmencie,
- umieszczenie PEDAGOGA w opisach przedmiotów wykładowych, znajdujących się w sylabusach uczelni wyższych.

Linkom polecającym zostanie poświęcony następny podrozdział, natomiast w przypadku tekstów dotyczących bazy PEDAGOG, to na pierwszych miejscach list wyników pojawiają się opisy bibliograficzne wraz z abstraktami, prezentacje lub pełne teksty artykułów i referatów, wygłoszonych na konferencjach, które w całości lub częściowo były poświęcone tej bazie. W szczególności dotyczy to artykułów zamieszczonych na platformie EBIB, które zostały przedstawione w maju 2009 r. na ogólnopolskiej konferencji naukowej w Bydgoszczy pt. „Bibliograficzne bazy danych: kierunki rozwoju i możliwości współpracy”, zorganizowanej z okazji 10-lecia bazy danych BazTech. W tej grupie znajduje się m.in. referat autorstwa Beaty Niedbalec z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego, dotyczący *stricte* PEDAGOGA [Niedbalec 2009, dok. elektr.], czy teksty poświęcone bibliograficznym bazom danych w ogólności, takich autorek jak Jadwiga Sadowska z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego [Sadowska 2009, dok. elektr.], czy Małgorzata Kowalska z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliologii UMK [Kowalska 2009, dok. elektr.]. Dodatkowo wzmianka o artykule Beaty Niedbalec znalazła się na stronie Paperlandii [Paperlandia 2010, dok. elektr.], repozytorium z informacji naukowej i bibliotekoznawstwa. Kolejnym artykułem poświęconym bazie jest zreferowany podczas konferencji „Biblioteka: klucz do sukcesu użytkowników”, zorganizowanej w 2008 r. przez Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego, tekst autorstwa Doroty Wierzbickiej i Katarzyny Mazur pt. *Działalność informacyjno-dydaktyczna Oddziału Informacji Naukowej a promocja Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego* [Mazur, Wierzbicka 2008, dok. elektr.]. Ponadto na listach wyników pojawił się artykuł autorstwa Władysława Kolasy z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, traktujący o *Bazach danych i czasopismach elektronicznych w kształceniu specjalistów*, który został zreferowany w Warszawie w 2004 podczas konferencji „Centrum informacyjne przyszłości polskiej szkoły” [Kolasa 2004, dok. elektr.].

Wzmianki o bazie pojawiły się także w elektronicznych czasopismach bibliotekarskich, takich jak *Biuletyn Informacyjny Biblioteki Głównej Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie* [Mroczek 2004; Tynor 2005, dok. elektr.] oraz *Bibliotheca Nostra* [Drabek 2009, dok. elektr.], czy w periodykach typowo pedagogicznych: *Konspekcie* [Budkiewicz 2005, dok. elektr.] oraz *Toruńskim Przeglądzie Oświatowym 45 minut* [Wiligalska 2008, dok. elektr.].

Teksty te stanowią dowód na to, że system informacyjno-wyszukiwawczy PEDAGOG jest polecany nie tylko przez jego twórców, ale również przez specjalistów z zakresu informacji naukowej. Jest to znakomita rekomendacja dla użytkowników sieci www, poszukujących sprawdzonych źródeł informacji.

Kolejną formą dokumentującą wartość bazy bibliograficzno-abstraktowej PEDAGOG jest umieszczanie jej w programach zajęć dotyczących źródeł informacji na uczelniach wyższych. Za przykład można podać tutaj Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Kochanowskiego w Kielcach [Jachimczyk 2008, 2009, dok. elektr.].

Wskazane treści dotyczących systemu informacyjno-wyszukiwawczego PEDAGOG stanowią dla niego doskonałą formę rekomendacji i ukazują jego znaczenie dla specjalistów z dziedziny pedagogiki i informacji naukowej. Jednak najbardziej znaczące ze względu na zdobywanie potencjalnych użytkowników są linki polecające, które stanowią nie tylko informację o istnieniu bazy, ale również swego rodzaju potwierdzenie jej wartości jako dobrego źródła bibliograficznego z pedagogiki. Znaczenie odnośników od innych stron internetowych podkreśliła Maria Kocójowa z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Jagiellońskiego, zauważając, że: „im więcej miejsc w sieci, w których strona www [...] jest zauważona i cytowana (w portalach, wortalach), tym można się spodziewać szerszego rezonansu społecznego, wzmocnienia zaufania (...)” [Kocójowa 2004, s. 83].

„PEDAGOG” W LINKACH Z INNYCH STRON WWW

Przede wszystkim jednak wśród pierwszych wyników na liście uplasowały się strony, które zawierają linki do systemu informacyjno-wyszukiwawczego PEDAGOG. W przypadku baz danych, których celem jest pomoc w dotarciu do różnego rodzaju publikacji, ważne jest, by użytkownicy wiedzieli o istnieniu ich samych. W środowisku internetowym istotną pomoc w tej kwestii stanowią linki polecające od innych stron www. Marta Skalska-Zlat z Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego uważa wręcz, że:

Ogromną rolę promowaniu e-obecności pełnią także odnośniki (linki) od i do stron: te, które sami kreujemy, i te, które kierują innych do naszej strony. A więc obecność w cyberprzestrzeni zależy także od „uczciwości” naszych przyjaciół i konkurentów. Czy zechcą „zauważyć” nasze istnienie i skierować poprzez odsyłacze do naszej strony uwagę zainteresowanych danym rodzajem informacji? [...] Przy analizach linków dąży się do określenia liczby odnośników wychodzących ze strony i do niej kierujących, odkrycia motywów ich tworzenia, oceny ich jakości [Skalska-Zlat 2007, s. 260-261].

Po analizie odpowiedzi, otrzymanych w wyniku zadanych zapytań wyszukiwawczych, okazało się, że oprócz Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego, jeszcze 22 biblioteki* umieściły na swych stronach odnośniki do bazy PEDAGOG, a to:

- biblioteki szkół wyższych: Biblioteka Główna Akademii Pedagogicznej w Siedlcach, Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku, Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu, Biblioteka Główna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Biblioteka Jagiellońska, Biblioteka Kolegium Nauczycielskiego w Gliwicach, Biblioteka Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Biblioteka Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie, Biblioteka Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Lesznie, Biblioteka Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nysie, Biblioteka Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwał-

* Opisy bibliograficzne wszystkich stron www bibliotek stanowiących źródło do badań zamieszczono w Aneksach 1 i 2.

kach, Biblioteka Uczelniana Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie, Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu, Biblioteka Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego, Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie,

- biblioteki pedagogiczne: Biblioteka Pedagogiczna Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku, Biblioteka Pedagogiczna w Radomiu, Biblioteka Pedagogiczna w Tarnowie – filia w Brzesku (serwis informacyjny), Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Krośnie (E-CZYTELNIA),
- biblioteki powszechne: Biblioteka Publiczna m. st. Warszawy,
- biblioteki szkolne: Biblioteka Szkoły Podstawowej nr 24 im. Norberta Krocza w Zabrze.

Oprócz samej kwestii wystąpienia interesującego nas odnośnika na danej stronie www, ważne jest miejsce, w którym się on znajduje. Praktycznie we wszystkich serwisach internetowych przytoczonych wcześniej bibliotek link do bazy PEDAGOG został umieszczony w znajdującej się na stronie głównej zakładce *Bazy danych*, *Bazy bibliograficzne*, *E-bazy*, *Polskie bazy danych*, czy *Bazy danych w Internecie*. Nie można zatem mówić o złym umiejscowieniu linku na stronach innych bibliotek. Wyraźnym motywem utworzenia takiego odnośnika przez twórców serwisów była chęć skierowania potencjalnego użytkownika do źródła, które poszerzy jego wiedzę z dziedziny pedagogiki. Jest to zatem znakomita rekomendacja dla systemu informacyjno-wyszukiwawczego PEDAGOG.

Jednak linki odsyłające do bazy PEDAGOG znalazły się nie tylko na stronach bibliotek, ale również innych baz dziedzinowych (BazTech) [BazTech...2010, dok. elektr.], ośrodków doskonalenia nauczycieli (Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Gorzowie Wielkopolskim [Wojewódzki Ośrodek... 2010, dok. elektr.], Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lesznie [Centrum... 2010, dok. elektr.], instytutów uczelni wyższych (Instytut Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu Opolskiego [Instytut Studiów...2010, dok. elektr.]), studenckich kół naukowych (Sekcja Bibliograficzna Koła Naukowego Bibliotekoznawców przy Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego [Sekcja...2010, dok. elektr.]. Odsyłacz do PEDAGOGA znajduje się również na stronie Mazowieckiego Systemu Informacji Bibliotecznej [Mazowieckie...2010, dok. elektr.].

W porównaniu do bazy bibliograficznej artykułów z czasopism EDUKACJA [Edukacja 2010, dok. elektr.], system informacyjno-wyszukiwawczy PEDAGOG nie jest mniej widoczny w Internecie. Obie bazy dotyczą pedagogiki, tworzone są w systemie ALEPH i rejestrują materiały począwszy od 1990 r. Jednak PEDAGOG koncentruje się głównie na trzech aspektach tematycznych: pedagogice opiekuńczo-wychowawczej oraz edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, gromadząc zarówno książki i artykuły, jak i inne dokumenty, natomiast w EDUKACJI rejestrowane są wyłącznie artykuły z czasopism gromadzonych przez Dolnośląską Bibliotekę Pedagogiczną we Wrocławiu. Należą do nich czasopisma pedagogiczne, metodyczne i psychologiczne o zasięgu ogólnokrajowym oraz wybrane tytuły socjologiczne, społeczne, kulturalne, filozoficzne oraz dotyczące informacji naukowej i bibliotekarstwa. Częściowo jednak materiały zawarte w obu bazach z pewnością się powtarzają. Po wpisaniu w wyszukiwarkę zapytania „Edukacja” and „baza bibliograficzna artykułów” pojawiły się 384 odpowiedzi. Strony, na których występują obie bazy, w przeważającej części się pokrywają, a linki odsyłające do obu znajdują się najczęściej obok siebie.

PODSUMOWANIE

W wyniku analizy treści informacji dotyczących bazy online PEDAGOG, które znajdują się w Internecie, można wywnioskować, że system posiada stabilną pozycję wśród dziedzinowych baz danych. W sieci www można odnaleźć wiele odnośników od innych stron internetowych, które odsyłają do systemu. O docenieniu naukowej wartości bazy świadczy fakt, że większość z tych linków pochodzi ze stron bibliotek uczelni wyższych. Jak słusznie zauważyła Stanisława Kokocińska-Kurek z Uniwersytetu Łódzkiego: „Informacja zyskała w naszych czasach technologiczne możliwości przetwarzania i przekazywania dużych zasobów danych (...). W tych warunkach obieg informacji dokonuje się szybko i nieustannie przyrasta ilość pozyskiwanych informacji. W następstwie można obserwować istotne w skutkach zróżnicowanie – dostęp do informacji daje przewagę, umożliwia uzyskanie dobrobytu materialnego czy pozycji społecznej. Nie dziwi zatem, że dbałość o sprawy informacji oraz dystrybucja informacji staje się kluczowym problemem społecznym” [Kokocińska-Kurek 2004, s. 9]. System PEDAGOG, wpisujący się w tendencję dbałości o jakość informacji, nie zniknie zatem nigdy w „odmętach” Internetu.

WYKORZYSTANE ŹRÓDŁA I OPRACOWANIA

EDUKACJA – baza bibliograficzna artykułów z czasopism.

http://bg.uni.opole.pl/index.php?option=com_linkdirectory&task=view&id=67 [odczyt: 14.03.2010].

Gawrysiak, P. (2006). Cyfrowe wykluczenie treści. [W:] B. Sosińska-Kalata, E. Chuchro, W. Daszewski red. (2006). Informacja w sieci. Problemy, metody, technologie. Warszawa: Wydaw. SBP, s. 111–118.

Kocójowa, M. (2004). Znak czasów: strategia budowania public relations w środowisku online dla edukacji uniwersyteckiej z informacji naukowej i bibliotekoznawstwa w Polsce. [W:] M. Kocójowa red. (2004). Public relations: biblioteki, wydawnictwa, informacja naukowa, uczelnie. Kraków: Wydaw. UJ, s. 79–91.

Kokocińska-Kurek, S. (2004). Informacja: zagadnienia teoretyczne i uwarunkowania prawne działalności informacyjnej. Łódź: Wydaw. UŁ, 192 s.

Koryszewski, M., dok. elektr. (2009). Najpopularniejsze wyszukiwarki internetowe w Polsce – zestawienie (sierpień 2009). *Gazeta.pl*.

http://technologie.gazeta.pl/technologie/1,81010,6917908,Najpopularniejsze_wyszukiwarki_internetowe_w_Polsce.html [odczyt: 14.03.2010].

Matwiejczuk, W.; H. Okoń (2002). PEDAGOG. Słownik słów kluczowych bibliotecznego systemu informacyjno-wyszukiwawczego. Opole: Wydaw. UO, 155 s.

Sadowska, J., dok. elektr. (2009). Polskie dziedzinowe bibliograficzne bazy danych w perspektywie lokalnej i globalnej. [W:] Bibliograficzne bazy danych: kierunki rozwoju i możliwości współpracy. Bydgoszcz, 27–29 maja 2009 r. [Warszawa]: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, K[omisja] W[ydawnictw] E[lektronicznych], Redakcja „Elektronicznej Biblioteki”. *EBIB. Materiały konferencyjne nr 19*. <http://www.ebib.info/publikacje/matkonf/mat19/sadowska.php> [odczyt: 14.03.2010].

Skalska-Zlat, M. (2007). E-obecność instytucji naukowych w badaniach webometrycznych. [W:] M. Próchnicka, A. Korycińska-Huras red. (2007). Między przeszłością a przyszłością. Książka, biblioteka, informacja naukowa – funkcje społeczne na przestrzeni wieków. Kraków: Wydaw. UJ, s. 257–262.

ANEKS 1. WYKAZ SERWISÓW WWW, KTÓRE ZAWIERAŁY LINK DO SYSTEMU INFORMACYJNO-WYSZUKIWAWCZEGO „PEDAGOG”

- BazTech – Polecane krajowe bazy bibliograficzne, dok. elektr. (2010). <http://baztech.icm.edu.pl/linki.html> [odczyt: 14.03.2010].
- Biblioteka Główna Akademii Pedagogicznej w Siedlcach – Informator, dok. elektr. (2010).
<http://www.bg.ap.siedlce.pl/informator/materialy/pdf/Pedag.pdf> [odczyt: 14.03.2010].
- Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku – Bazy w układzie tematycznym, dok. elektr. (2010). <http://www.bib.awf.gda.pl/index.php/bazy-w-ukladzie-tematycznym.html> [odczyt: 14.03.2010].
- Biblioteka Główna Akademii Wychowania Fizycznego w Poznaniu – Bazy danych, dok. elektr. (2010).
<http://biblioteka.awf.poznan.pl/index.php?option=content&task=view&id=100> [odczyt: 14.03.2010].
- Biblioteka Główna Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie – Bazy bibliograficzne, dok. elektr. (2010).
http://www.bg.umcs.lublin.pl/nowa/bazy_biblio.php [odczyt: 14.03.2010].
- Biblioteka Jagiellońska – Polskie bibliografie dziedzinowe, dok. elektr. (2010).
http://www.bj.uj.edu.pl/var/bibl_dziedz1_pl.php [odczyt: 14.03.2010].
- Biblioteka Kolegium Nauczycielskiego w Gliwicach – Bazy danych, dok. elektr. (2010). http://www.kn-gliwice.edu.pl/biblioteka/bazy_danych.htm [odczyt: 14.03.2010].
- Biblioteka Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego – Bazy polskojęzyczne, dok. elektr. (2010).
<http://www.ka.edu.pl/biblioteka/bazy-danych/ogolnodostepne/polskojezyczne/> [odczyt: 14.03.2010].
- Biblioteka Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Chełmie – Bazy danych w Internecie, dok. elektr. (2010).
http://www.pwsz.chem.pl/biblioteka/index.php?option=com_content&view=article&id=62&Itemid=65 [odczyt: 14.03.2010].
- Biblioteka Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Lesznie – Bazy danych, dok. elektr. (2010).
<http://www.biblioteka.pwsz.edu.pl/page.php?mn=5&p=15> [odczyt: 14.03.2010].
- Biblioteka Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nysie – E-bazy, dok. elektr. (2010).
http://biblioteka.pwsz.nysa.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=30&Itemid=76&lang=pl [odczyt: 14.03.2010].
- Biblioteka Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Suwałkach – Bazy danych, dok. elektr. (2010).
<http://www.pwsz.suwalki.pl/pwsz/biblioteka/Bazy-danych.html> [odczyt: 14.03.2010].
- Biblioteka Pedagogiczna Centrum Edukacji Nauczycieli w Białymstoku – Bazy danych, dok. elektr. (2010).
<http://biblioteka.bialystok.edu.pl/cms/?q=bazy+danych> [odczyt: 14.03.2010].
- Biblioteka Pedagogiczna w Radomiu – Krajowe bazy danych, dok. elektr. (2010).
http://www.bp.radom.pl/index.php?option=com_weblinks&view=category&id=44&Itemid=72 [odczyt: 14.03.2010].
- Biblioteka Pedagogiczna w Tarnowie, filia w Brzesku – Serwis informacyjny, dok. elektr. (2010).
<http://www.bpt.edu.pl/Projekt%20infobrokerski/Serwis%20edukacyjny.html> [odczyt: 14.03.2010].
- Biblioteka Publiczna m. st. Warszawy – Bazy danych, dok. elektr. (2010). <http://www.koszykowa.pl/bpw/pl/roda-internetowe.html?mode=0&catid=16&navstart=0&search=>* [odczyt: 14.03.2010].
- Biblioteka Szkoły Podstawowej nr 24 im. Norberta Krocza w Zabrze – Linki, dok. elektr. (2010).
<http://www.sp24biblioteka.unl.pl/linki.html> [odczyt: 14.03.2010].
- Biblioteka Uczelniana Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie – E-bazy, dok. elektr. (2010).
<http://www.biblioteka.pwszta.edu.pl/katalog/linki2.htm> [odczyt: 14.03.2010].
- Biblioteka Uniwersytecka w Poznaniu – Bazy danych, dok. elektr. (2010).
http://lib.amu.edu.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=547&Itemid=88 [odczyt: 14.03.2010].
- Biblioteka Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy – Bazy bibliograficzne, dok. elektr. (2010).
<http://biblioteka.ukw.edu.pl/index.pl?id=2251&isa=Category&op=show> [odczyt: 14.03.2010].

- Biblioteka Uniwersytetu Rzeszowskiego – Bazy ogólnodostępne, dok. elektr. (2010). <http://bur.univ.rzeszow.pl/bazy-ogolnodostepne> [odczyt: 14.03.2010].
- Biblioteka Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie – Polskie bazy danych, dok. elektr. (2010). http://bg.uwm.edu.pl/bibgw/pl/index.php?ct=ezb_polskie_bazy [odczyt: 14.03.2010].
- Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Lesznie – Bazy komputerowe, dok. elektr. (2010). <http://biblioteka.cdn.leszno.pl/bazy-komputerowe.html> [odczyt: 14.03.2010].
- Instytut Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu Opolskiego – Biblioteka, dok. elektr. (2010). <http://www.ise.uni.opole.pl/bibl.html> [odczyt: 14.03.2010].
- Mazowiecki System Informacji Bibliotecznej – Bibliografie polskie dziedzinowe, dok. elektr. (2010). <http://83.18.168.58/indeksacja/index.php?page=lit&func=kat&kategoria=48> [odczyt: 14.03.2010].
- Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Krośnie (E-CZYTELNIA) – Bazy bibliograficzne, dok. elektr. (2010). <http://www.krosno.pbw.org.pl/e-czytelnia.htm> [odczyt: 14.03.2010].
- Sekcja Bibliograficzna Koła Naukowego Bibliotekoznawców przy Instytucie Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu Śląskiego – Linki, dok. elektr. (2010). <http://sekcja-bgr.wikidot.com/linki> [odczyt: 14.03.2010].
- Wojewódzki Ośrodek Metodyczny w Gorzowie Wielkopolskim – Strony www dla bibliotekarzy, dok. elektr. (2010). http://www.womgorz.edu.pl/index.php?view=k&lng=1&k=56&page_no=&t=294 [odczyt: 14.03.2010].

ANEKS 2. WYKAZ STRON WWW, KTÓRE ZAWIERAŁY INFORMACJE O BAZIE „PEDAGOG”

- Budkiewicz E., dok. elektr. (2005). Działalność informacyjna w Bibliotece Głównej Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie. *Konspekt* nr 4. <http://www.wsp.krakow.pl/konspekt/24/budkiewicz.html> [odczyt: 14.03.2010].
- Drabek, A., dok. elektr. (2009). Konferencja „Bibliograficzne bazy danych: kierunki rozwoju i możliwości współpracy”, Bydgoszcz 27–29 maja 2009 r. *Bibliotheca Nostra* nr 2. http://sbc.katowice.pl/Content/14903/bibliothecanostra_nr2%2818%29_.pdf [odczyt: 14.03.2010].
- Jachimczyk, A., dok. elektr. (2009). Źródła informacji. http://www.ujk.edu.pl/strony/Adam.Jachimczyk/_rod3a_informacji_09_10.htm [odczyt: 14.03.2010].
- Jachimczyk, A., dok. elektr. (2008). Źródła informacji w naukach humanistyczno-przyrodniczych. http://www.ujk.edu.pl/strony/Adam.Jachimczyk/program_III_stac_lab_zrodla_informacji_humanist_08_09_dialog.htm [odczyt: 14.03.2010].
- Kolasa, W., dok. elektr. (2004). Bazy danych i czasopisma elektroniczne w szkolnym centrum informacji a kształcenie specjalistów. <http://biblioteka.oeizk.waw.pl/referaty/kolasa.html> [odczyt: 14.03.2010].
- Kowalska, M.(2009). Zasoby czasopiśmiennicze w polskich bibliotekach cyfrowych i bibliograficznych bazach danych – koegzystencja, konkurencja, czy kooperacja? [W:] Bibliograficzne bazy danych: kierunki rozwoju i możliwości współpracy. Bydgoszcz, 27–29 maja 2009 r. [Warszawa]: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, K[omisja] W[ydawnictw] E[lektronicznych], Redakcja „Elektronicznej Biblioteki”. *EBIB Materiały konferencyjne* nr 19. <http://www.ebib.info/publikacje/matkonf/mat19/kowalska.php> [odczyt: 14.03.2010].
- Mazur, K.; D. Wierzbicka, dok. elektr. (2008). Działalność informacyjno-dydaktyczna Oddziału Informacji Naukowej a promocja Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego. [W:] M. Kocójowa red. (2008). Biblioteka: klucz do sukcesu użytkowników. Kraków: Instytut INiB UJ. http://www.inib.uj.edu.pl/wyd_inib/s3_z5/wierzbicka-n.pdf [odczyt: 14.03.2010].
- Mroczek, R., oprac., dok. elektr. (2004). Bazy danych, czasopism online. *Biuletyn Informacyjny Biblioteki Głównej Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie* nr 2. <http://biblioteka.awf.krakow.pl/biul204.pdf> [odczyt: 14.03.2010].
- Niedbalec, B. (2009). System informacyjno-wyszukiwawczy PEDAGOG – baza z dziedziny pedagogiki. Stan obecny i Koncepcje dalszej rozbudowy. [W:] Bibliograficzne bazy danych: kierunki rozwoju i możliwości współpracy. Bydgoszcz, 27–29 maja 2009 r. [Warszawa]: Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, K[omisja] W[ydawnictw] E[lektronicznych],

Redakcja „Elektronicznej Biblioteki”. *EBIB Materiały konferencyjne* nr 19.

<http://www.ebib.info/publikacje/matkonf/mat19/niedbalec.php> [odczyt: 14.03.2010].

Paperlandia – Bases de datos, dok. elektr. (2010). <http://paperlandia.r020.com.ar/index.php?tema=21&tipo=79> [odczyt: 14.03.2010].

Tynor, D., dok. elektr. (2005). Sprawozdanie z Ogólnopolskiego Spotkania Pracowników Oddziałów Informacji Naukowej AWF zorganizowanego przez Bibliotekę Główną AWF w Krakowie w dniach 9–10 czerwca 2005 r. *Biuletyn Informacyjny Biblioteki Głównej Akademii Wychowania Fizycznego w Krakowie* nr 2/3.

<http://biblioteka.awf.krakow.pl/biul2305.pdf> [odczyt: 14.03.2010].

Wiligalska A., dok. elektr. (2008). Biblioteka Pedagogiczna nie tylko dla pedagogów: nowa oferta edukacyjna. *Toruński Przegląd Oświatowy 45 minut* nr 3. <http://www.kpcen-torun.edu.pl/file/get/ba6b0c962cfa233db7713cd726474f0a> [odczyt: 14.03.2010].